

De pentekeningen van / Les dessins à la plume
de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914)

5) De afbeeldingen in / Les illustrations dans
Maria van Brabant (1903)
van / de Hubert **MELIS** (1872-1949).

Het is tijd hulde aan Emiel WALRAVENS te bewijzen / Il est temps de rendre hommage à Emiel WALRAVENS.

Er zijn bijna geen artikels over hem / Il n'y a presque pas d'articles sur lui.

De uitgever Lode OPDEBEEK (1869-1930), in de loop van de tijd, denkt dat sommige pentekeningen van Emiel WALRAVENS aan Edmond VAN OFFEL (1871-1959) te wijten zijn. / Au fil du temps, l'éditeur Lode OPDEBEEK pense que certains des dessins d'Emiel WALRAVENS sont dus à Edmond VAN OFFEL.

De beste oplossing om hem een hulde te bewijzen is zijn pentekeningen te reproduceren *. / La meilleure solution pour lui rendre hommage consiste à reproduire ses illustrations *.

We beschikken over een Franstalige uitgave van 1904 van het boek / Nous disposons d'une édition francophone de 1904 du livre.

We verwijzen ook naar de originelen bij / Nous nous référons aussi aux originaux auprès de Historische Drukkerij Turnhout.

Eloignez de moi cette vision, ô Seigneur, priait-elle ; elle est terrible !...
terrible !.... (page 11).

Pentekening bladzijde **17** / illustration page **17**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3038>.

Labrosse jurait cependant qu'il prendrait une terrible revanche
(page 42)

2. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **33** / illustration page **33**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3039>.

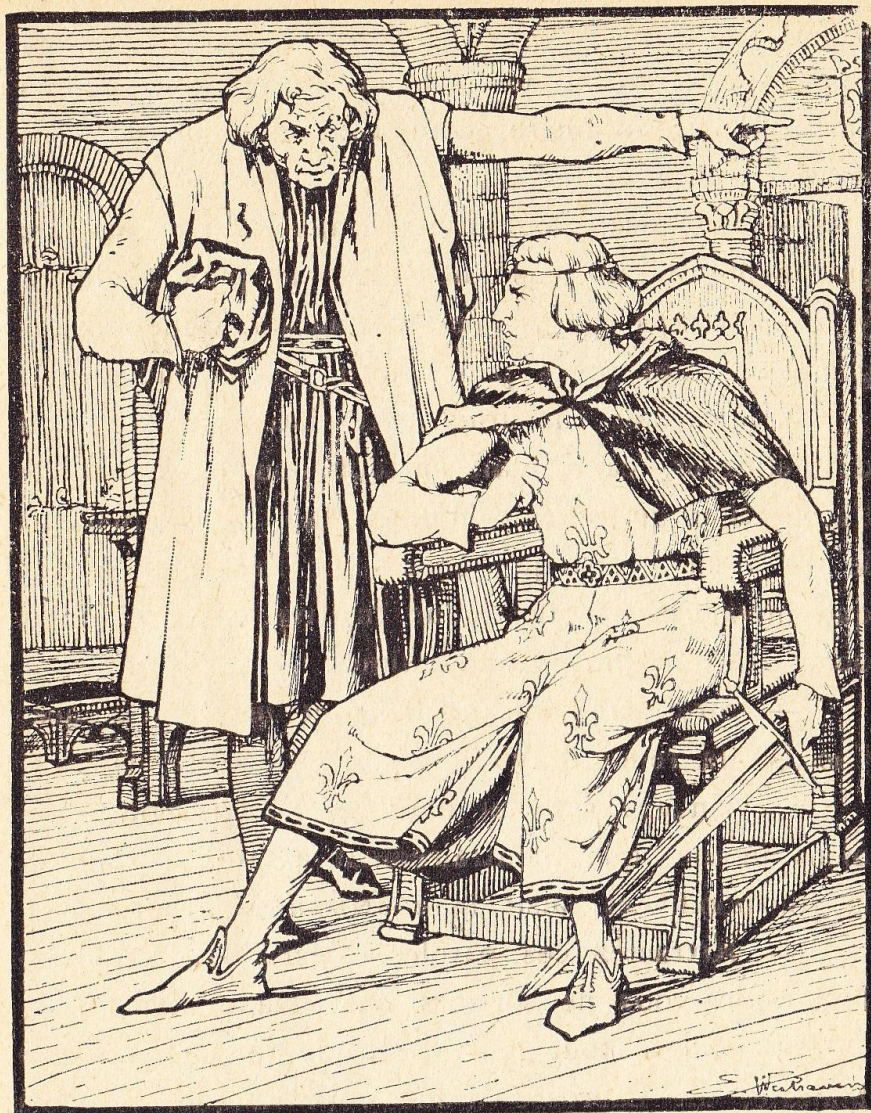

— Ah ! madame, s'écria-t-il, quel malheur!... (page 88)

3. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **65** / illustration page **65**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3040>.

Sire, sur mon honneur et ma conscience, j'accuse la reine d'avoir
tué le prince Louis ! (page 98).

4. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **97** / illustration page **97**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3041>.

— Madame, veuillez-vous préparer à me suivre. Au nom du roi, vous êtes ma prisonnière. (page 100).

5. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **129** / illustration page **129**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3042>.

Si le roi est au palais, il y a longtemps qu'il aurait dû vous en chasser.
(page 143).

6. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **161** / illustration page **161**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3043>.

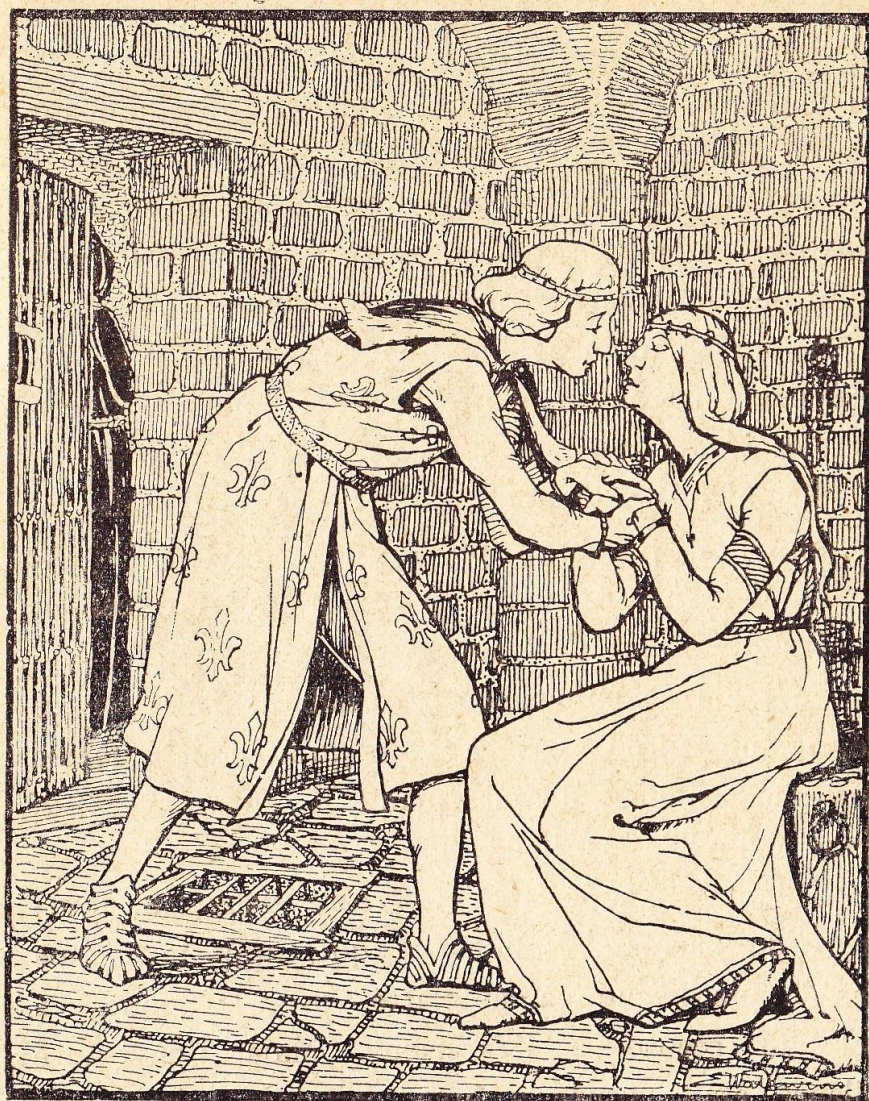

.... et sa main saisit le poignard pour le plonger dans le cœur de ce fils...
(page 154)

7. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **193** / illustration page **193**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3044>.

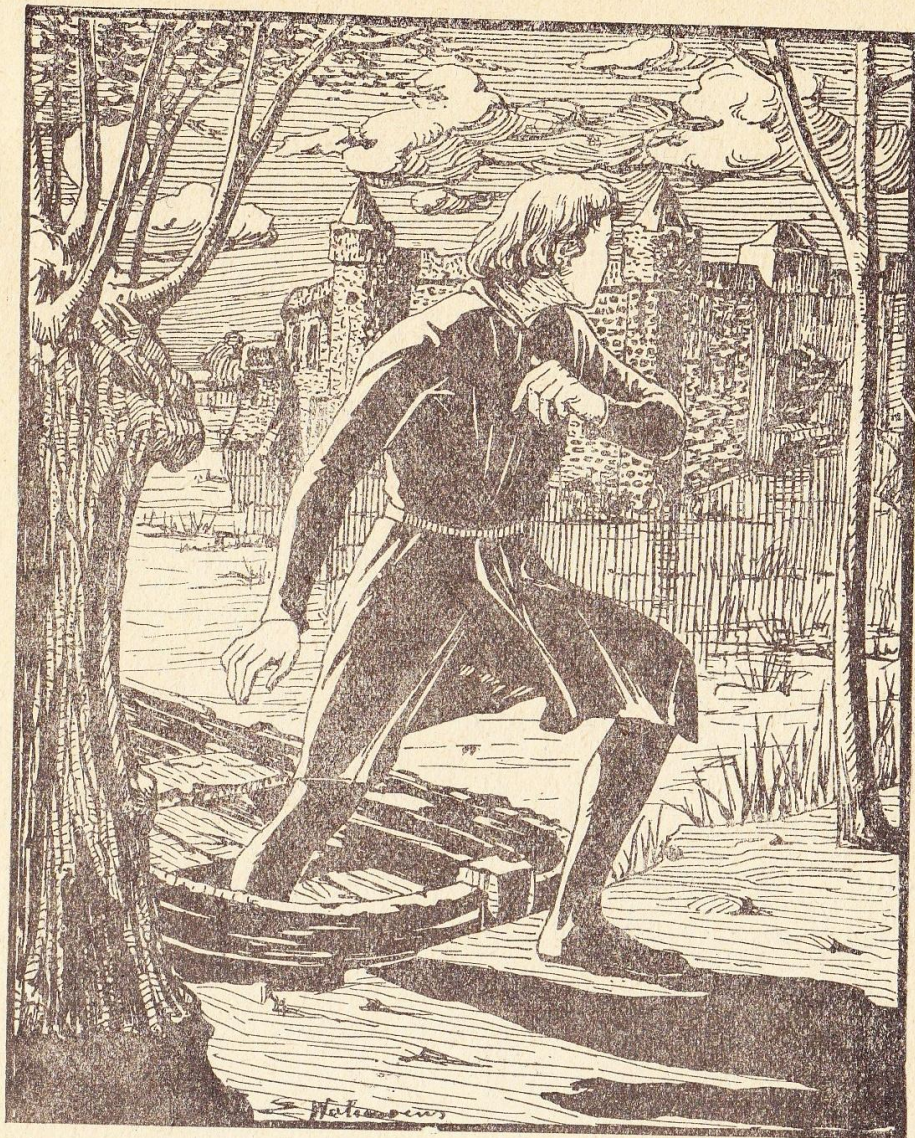
— O, Marie, ne suis-je donc plus votre Philippe ?.... (page 263)

8. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **225** / illustration page **225**
van Franstalige uitgave

/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3045>.

Evasion de Charles Labrosse.

9. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **257** / illustration page **257**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

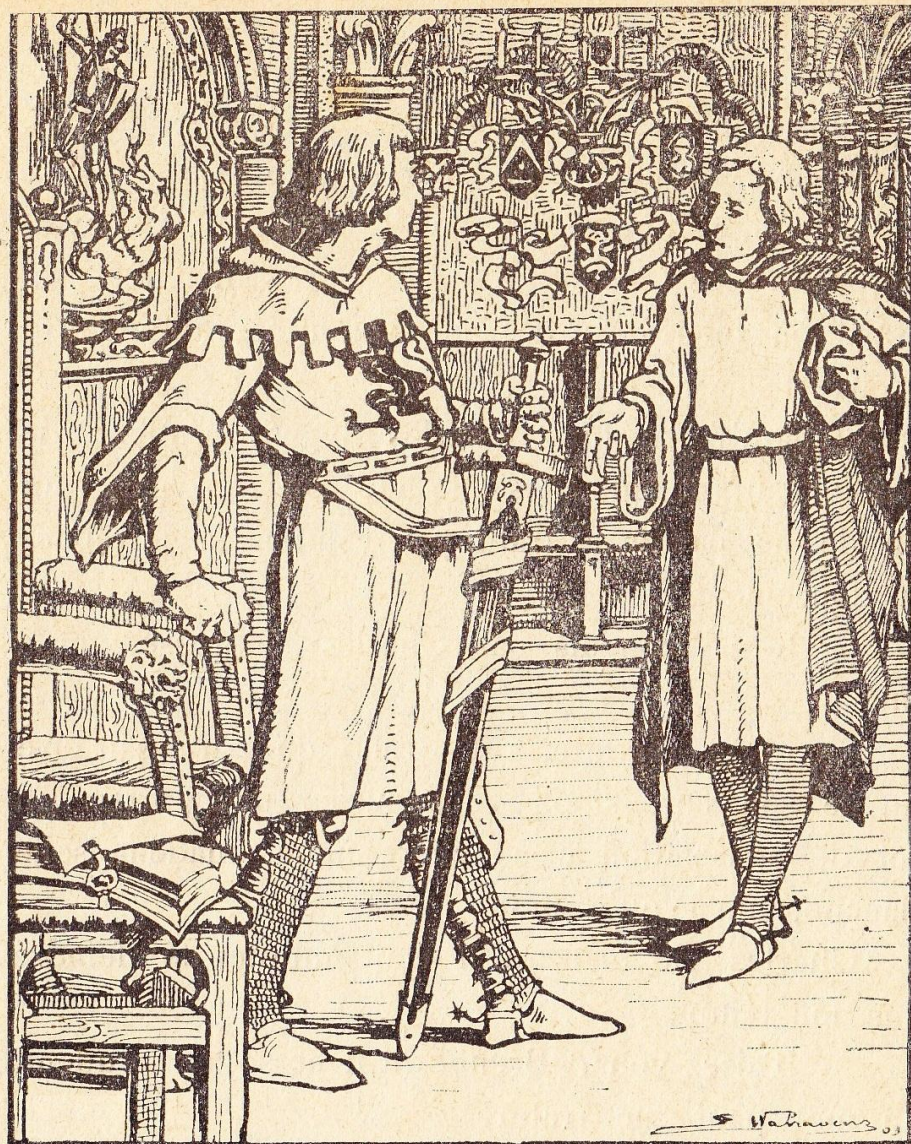
<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3046>.

Messire Charles Labrosse, balbutia-t-il (P. 509)

10. MARIE DE BRABANT.

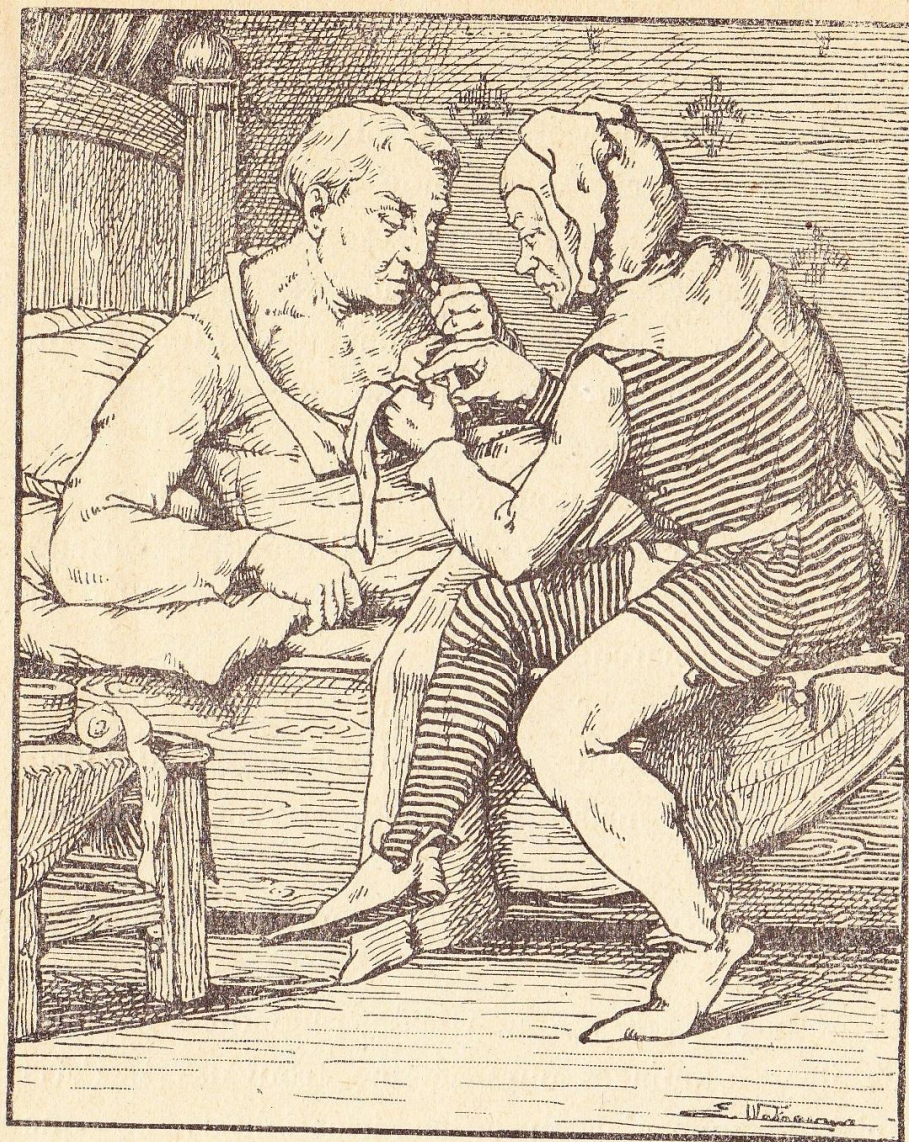
Pentekening bladzijde **289** / illustration page **289**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)
<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3047>.

Hélas, oui, Altesse, répondit Charles. (page 359)

11. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **321** / illustration page **321**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)
<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3048>.

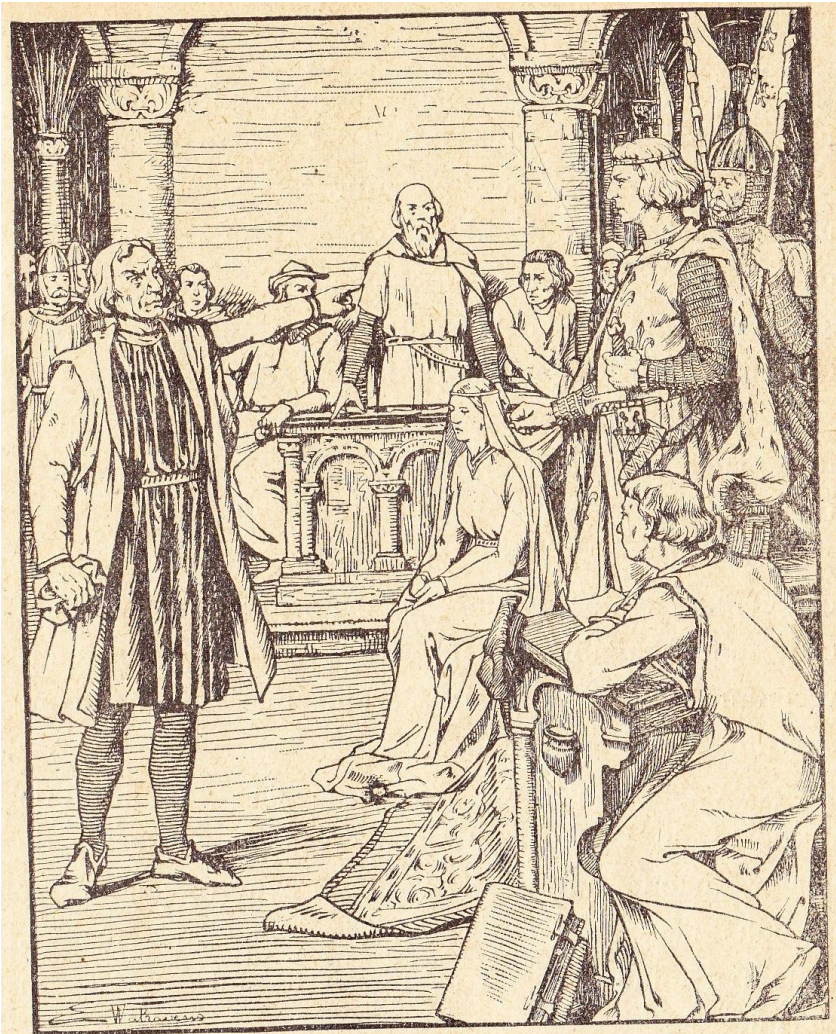

Deux amis

12. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **353** / illustration page **353**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3049>.

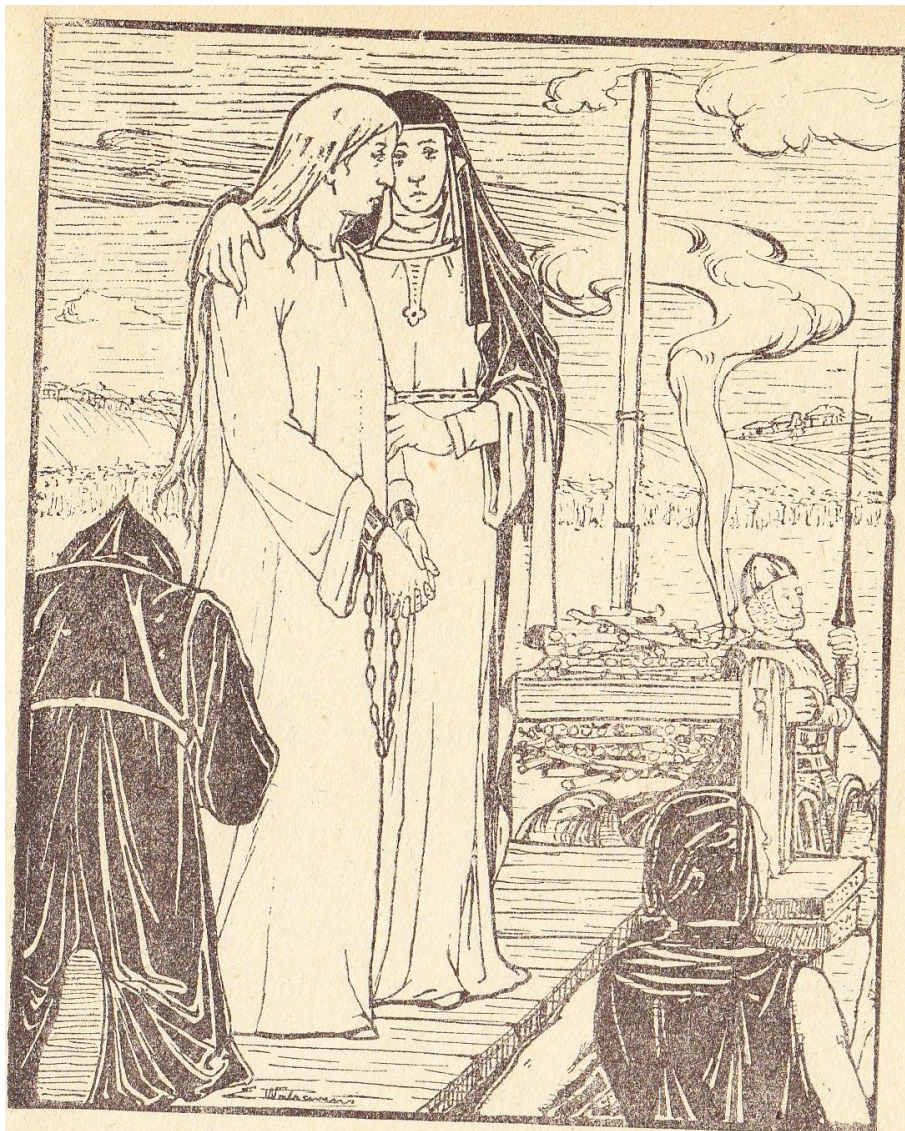

Moi, monsieur le Président, je désire parler ici librement et sans
contrainte (page 416)

13 MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **385** / illustration page **385**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)

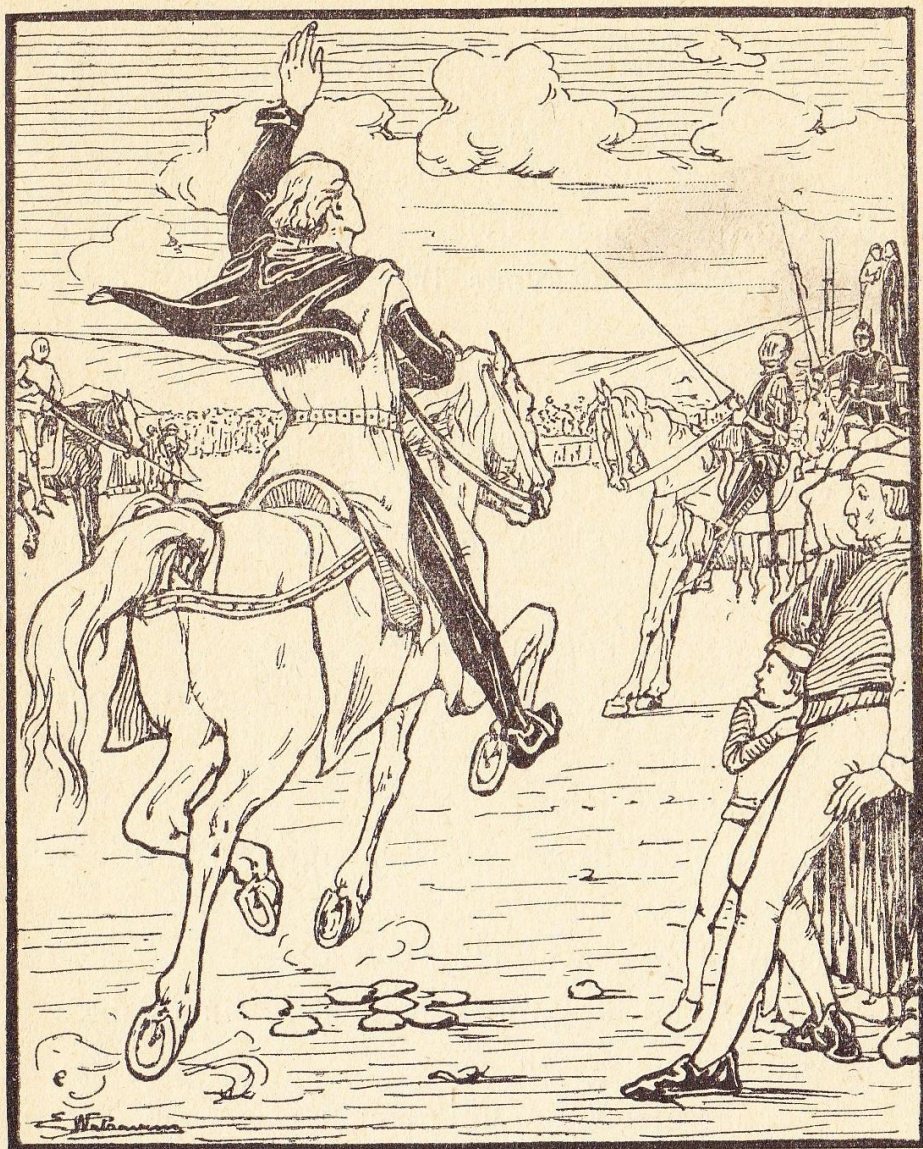
**Enig origineel dat bij Historische Drukkerij Turnhout
ontbreekt / seul original manquant auprès de
Historische Drukkerij Turnhout**

Que le ciel vous entende ! repondit la reine. (page 456)

44 MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **417** / illustration page **417**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)
<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3051>.

Arrêtez !..... Arrêtez !..... (page 461)

15. MARIE DE BRABANT.

Pentekening bladzijde **449** / illustration page **449**
van Franstalige uitgave
/ édition francophone (1904)
<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3050>.

De afbeelding is heel vaak nogal ver (om de 30 bladzijden) van de tekst waarmee ze moest overeenstemmen / L'illustration est souvent assez loin (à 30 pages de distance) du texte auquel elle devrait correspondre.

De tekening is nog soms onhandig want Emiel WALRAVENS was toen (1903) maar 24 jaar oud / Le dessin est parfois encore maladroit car Emiel WALRAVENS n'avait alors (1903) que 24 ans.

Bernard GOORDEN

BIBLIOGRAFIE / BIBLIOGRAPHIE.

Ook van / Aussi de Emiel Walravens.

Tijl Uilenspiegel in Vlaanderen (1904) van Jan Bruylants * :

http://www.dbnl.org/tekst/bruy002tijl01_01/

De wonderlijke lotgevallen van Jan zonder Vrees (1910) van Constant de Kinder * :

http://www.dbnl.org/tekst/kind008wond01_01/colofon.php

http://www.dbnl.org/tekst/kind008wond01_01/kind008wond01_01.pdf

http://www.dbnl.org/arch/kind008wond02_01/pag/kind008wond02_01.pdf

Maria van Brabant.

[c:lvd:324470]

Maria van Brabant

Huibrechts, M. ; [ill.] Walravens, Emiel. - Antwerpen : Opdebeek [Uitgegeven door/bij], 1903. - 478 p.

Erfgoedbibliotheek Hendrik
Conscience
UAntwerpen - Bibliotheek

C 121275 [S0-
379 f]
MAG 180 B 9

Magazijn- Raadpleging ter plaatse
Magazijn- Plaats een

[c:ld:763282]

Maria van Brabant

Huybrechts, M. ; [ill.] Walravens, Emiel. - 2 ed. - Antwerpen : Opdebeek [Uitgegeven door/bij], 1923. - 218 p., ill.

Erfgoedbibliotheek Hendrik
Conscience

C 101080 [S0-
267 b]

Magazijn- Raadpleging ter plaatse

Groene omslag met veelkleurige illustratie.

C 215721 [M-
354 a]

Magazijn- Raadpleging ter plaatse

Ingebonden in halflinnen band. Originele omslag niet meer aanwezig.

[c:ld:763282]

Maria van Brabant

Huybrechts, M. ; [ill.] Walravens, Emiel. - 2 ed. - Antwerpen : Opdebeek [Uitgegeven door/bij], 1923. - 218 p., ill.

Erfgoedbibliotheek Hendrik
Conscience

C 101080 [S0-
267 b]

Magazijn- Raadpleging ter plaatse

Groene omslag met veelkleurige illustratie.

C 215721 [M-
354 a]

Magazijn- Raadpleging ter plaatse

Ingebonden in halflinnen band. Originele omslag niet meer aanwezig.

[c:ld:14277709]

Marie de Brabant

Hubert [Mr.] ; [ill.] Walravens, E.. - Anvers : L. Opdebeek [Uitgegeven door/bij], 1904. - **II**-476 p., ill.

Erfgoedbibliotheek Hendrik
Conscience

793210 [C5-043
f]

Magazijn- Raadpleging ter
plaatse

M. HUBERT

Marie de Brabant

L. OPDEBEEK - ÉDITEUR - ANVERS

Edition obtenue grâce à l'efficacité du service de
prêt inter-bibliothèques **SAMARCANDE**.

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3036>.

<http://archive.historischedrukkerij.be/items/show/3037>.

Over / Au sujet de **Emiel Walravens**.

WYNANTS, Maurits ; “*Emiel Walravens, of de zoektocht naar een nagenoeg onbekend kunstenaar*”, in ***Het Hof van Melijn***, Tervuren, 13 (2000), nr.2, bladzijden 18-27.

DE VILDER, Herman en **WYNANTS**, Maurits ; ***Joseph Coosemans (1828-1904). Schilder van de School van Tervuren ****** ; Tervuren, Vrienden van de School van Tervuren ; 1993, 144 bladzijden.

GOORDEN, Bernard ; « **De pentekeningen van / Les dessins à la plume de Emiel WALRAVENS (1879-1914) : 1) De afbeeldingen in / Les**

illustrations dans **Groeninghe** ** (1910) van / de Abraham **HANS** » :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2001%20GROENINGHE%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **2**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans **Het nevelmanteltje** (1923 ?) van / de K. **BOUTER** (= Lode **OPDEBEEK**) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2002%20NEVELMANTELJTJE%20kBOUTER%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **3**) De afbeeldingen in / Les illustrations dans **De bokkenrijders in het land van Valkenberg** (1910) van / de Pieter **ECREVISSE** (1804-1879) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2003%20BOKKENRIJDERS%20LAND%20VALKENBERG%20PIETER%20ECREVISSE%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « De **pentekeningen** van / Les dessins à la plume de Emiel **WALRAVENS** (1879-1914) : **4**) De afbeeldingen in / Les

illustrations dans **Het kraaiennest** (1912) van / de Jan Renier **SNIEDERS** (1812-1888) :

<http://www.idesetautres.be/upload/EMIEL%20WALRAVENS%20AFBEELDINGEN%20ILLUSTRATIONS%2004%20KRAAIENNEST%20SNIEDERS%20BGOORDEN.pdf>

GOORDEN, Bernard ; « *Des illustrations dans 3 livres d'Abraham HANS : A travers la Belgique (Op reis door België), Kerlingaland et Schelde vrij* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/ILLUSTRATIONS%20dans%20KERLINGALAND%20%20A%20TRAVERS%20LA%20BELGIQUE%20et%20SCHELDE%20VRIJ%20de%20Abraham%20HANS.pdf>

Bernard **Goorden**, « *Abraham HANS : Nijverheid voor de jeugd / Arts et métiers (pour la jeunesse)* » :

<http://www.idesetautres.be/upload/ABRAHAM%20HANS%20VAN%20DER%20MEULEN%20NIJVERHEID%20VOOR%20DE%20JEUGD%20DUMOULIN%20ARTS%20ET%20METIERS%20BGOORDEN.pdf>

Bernard **Goorden**, « *B. H. HANS est-il le même illustrateur que E. HANS ? ... / Is B. H. HANS dezelfde illustror als E. HANS ? ...* » (Prachtige pentekeningen o. a. van windmolens / De superbes illustrations, e. a. de moulins à vent) :

<http://www.idesetautres.be/upload/BH%20HANS%20EHANS%20ILLUSTRATIONS%20AFBEELDINGEN%20ABRAHAM%20HANS%20BGOORDEN.pdf>

**Enkele werken van Abraham HANS met
pentekeningen o. a. van Emiel Walravens /
Quelques oeuvres d'Abraham HANS avec des
illustrations e. a. d'Emiel Walravens.**

Abraham **HANS** ; *A travers la Belgique* ; Anvers, Lode Opdebeek ; s. d. : 1911 ? ; 3 tomes en 1 volume : 95 + 102 + 151 pages (titre originel : *Op reis door België*).

Les chapitres seront tous, sous peu, accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

Abraham **HANS** ; *Kerlingaland* (Geschiedenis, legenden, zeden en gewoonten der kustbewoners); Antwerpen, Lodewijk Opdebeek ; 1912, 267 pages. (kaft met illustratie van **Juliaan Severin** ?)

Les chapitres seront tous, dans quelques semaines, accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

Tous les titres d'**Arts et métiers** par A. **DUMOULIN** seront, dans quelques semaines, également accessibles et téléchargeables **gratuitement** sur : www.idesetautres.be

N.B. : ils pourraient éventuellement être mis progressivement à disposition selon un ordre de priorité déterminé par les intéressé(e)s.

ADDENDUM.

Emiel Walravens c/o Historische drukkerij Turnhout *: http://archive.historischedrukkerij.be/search?query=Emiel+Walravens&query_type=keyword&record_types%5B0%5D=Item&record_types%5B1%5D=File&record_types%5B2%5D=Collection&submit_search=Search&page=1

o. a. **Groeninghe** (1910) **

Joseph COOSEMANS (1828-1904), schilder van de School van Tervuren.
Auteurs : Herman DE VILDER - Maurits WYNANTS
144 blz, talrijke foto's in kleur en zwart-wit. Tervuren, 1993.

http://home.scarlet.be/herman.devilder/nl/andere_publi.htm ***

- **Joseph Coosemans (1828-1907). Schilder van de School van Tervuren** : € 7,50
Verpakking (gewatteerde omslag): +
verzending € 7,50 **Totaal:** € 15,00
Variante: Verpakking (gewatteerde omslag): +
verzending Bpost Secur € 11,00 **Totaal:** € 18.50

Ander boek : "De School van Tervuren"

19de-Eeuwse landschapschilderkunst
in en rond het Zoniënwoud

Het boek verscheen eveneens in het Frans onder de titel "**L'Ecole de Tervueren**"

- **De School van Tervuren in de Bedding van de Tijd** : € 60.00
Verpakking (kartonnen verzenddoos) +
verzending Bpost Secur € 12,00
Totaal: € 72,00

Dit boek is de vernieuwde uitgave van
'De School van Tervuren'

Beide boeken samen verzenden :
€ 7,50 + € 60,00 + € 12,00 **Totaal:** € 79,50

Deze uitgaven kunnen u toegestuurd worden na
ontvangst van betaling op
rekening nr. **BE48 7344 2612 2827**
van Vrienden van de School van Tervuren

jan.van.eeckhoudt@telenet.be

Inhoud :

De studie van de Europese kunstenaarskolonies zit in de lift. Dat is het minste wat men kan zeggen als men merkt welke inspanningen er tegenwoordig geleverd worden om in woord en beeld, d.w.z. in uitgaven en in allerhande tentoonstellingen, de kunstwerken uit deze artistieke oorden te duiden en te leren kennen.

Één van de oudste en belangrijkste kunstdorpen is ongetwijfeld Tervuren, waar een vrij grote groep landschapschilders bekendheid verwierf onder de naam "School van Tervuren".

Deze zogenaamde "School" ontstond in het midden van de jaren zestig van de 19de eeuw en was ongetwijfeld schatplichtig aan de Franse "École de Barbizon".

De kunsthistorici zijn het erover eens dat de Tervuurse Schilderschool aan de basis ligt van een vernieuwde landschapschilderkunst in België en dat ze bovendien haar invloed heeft laten gelden tot in het buitenland. Kunstschilders als Boulenger, Coosemans, Huberti, Asselbergs, Montigny, ... beoefenden een zeer realistisch pleinairisme en kregen te Tervuren en omgeving al snel navolging, o.a. met Vogels, Degreef, Verheyden, Frank, ... (meestal de tweede generatie genoemd) en met Jacques, Leduc, Maclot en nog een paar anderen, veelal leerlingen van Coosemans, die tot omstreeks 1910 te Tervuren schilderden.

Tot hiertoe bestonden over de "School van Tervuren" slechts enkele verspreide geschriften. De beide auteurs hebben voor dit kunstboek geput uit die geschriften, maar hebben vooral na jarenlange studie heel wat nieuwe gegevens en interessante verbanden kunnen samenbrengen.

De kunstkring v.z.w. De Vrienden van de School van Tervuren, ontstaan in 1987, slaagde er intussen in om de kunstenaars uit de Tervuurse School meer en meer opnieuw in de belangstelling te brengen, o.a. door het inrichten van enkele tientallen tentoonstellingen.

Bij haar oprichting poneerde deze vereniging als één van haar belangrijkste doelstellingen de uitgave van een boek gewijd aan deze waardevolle schilderskolonie. De auteurs hopen dat met deze publicatie deze doelstelling ten volle gerealiseerd wordt.